

Samarqand davlat universitetning Kattaqo'rg'on filiali Pedagogika va tillarni o'qitish fakulteti 1-bosqich O'zbek tili va adabiyoti yo'nalishi talabalariga 2-semestr uchun « Hozirgi o'zbek adabiy tili I» fanidan yakuniy nazorat savollari
Imtihon shakli: yozma, og'zaki

№	Mavzu	1-QISM “OSON SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning kirish qismidan asosan nazariy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	2-QISM “ODDIY SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 1-rejasidan asosan mulohazaviy savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'ladi).	3-QISM “MURAKKAB SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 2-rejasidan asosan qoidalar, teoremlar, kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	4-QISM qism “MURAKKAB SAVOLLAR 2” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning 3-rejasidan asosan tendensiyalar, paradigmalar, konsepsiyalar kabi savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).	5-qism “QIYIN SAVOLLAR” deb nomalanadi va semestrda o'qitilishi rejalashtirilgan mavzularning xulosa yani yakuniy qismidan asosan talabani mustaqil fikrlashga, mavzuni to'liq anglashga yo'naltiradigan savollardan iborat bo'ladi (tayanch iborasi bo'lmaydi).
1.	1-mavzu: Kirish. O'zbek tili va tilshunosligi taraqqiyoti.	1. Hozirgi o'zbek adabiy tilining xususiyatlarini bayon qiling. <i>(Tayanch so'z va iboralar: milliy til, xalq tili, adabiy til, yozma va ogzaki shakl, millat bilan aloqasi, tarixiy va</i>	1. Hozirgi o'zbek adabiy tili fanining obyekti, predmeti, maqsad va vazifalarini tushuntiring. <i>(Tayanch so'z va iboralar: til, adabiy til va tilshunoslik, tilning lug'at boyligi, tilning sistemaviy va struktor xususiyatlari.)</i>	1 Hozirgi o'zbek tilining o'rganilish tarixi davrlari haqida ma'lumot bering.	1. Hozirgi o'zbek tilining dialektal asoslari tahlil qiling.	1 O'zbek adabiy tilining tarixiy taraqqiyot yo'lini va uning bosqichlarini batafsil tushuntirib bering.

		<i>hozirgi shakli)</i>				
2.		2. Adabiy til, milliy til va badiiy til orasidagi farqlarni tushuntiring. <i>(Tayanch so‘z va iboralar: umumiylik, xususiylik, meyorlashganlik, mo‘ljallanganlik. kenglik va torlik)</i>	2. O‘zbek tilshunosligi taraqqiyoti bayon qiling. <i>(Tayanch so‘z va iboralar: til tarixini davrlashtirish, qadimgi turkiy tilshunoslik, eski turkiy tishunoslik, formal o‘zbek tilshunosligi, zamonaviy o‘zbek tilshunosligi.)</i>	2. Alisher Navoiy – o‘zbek adabiy tilining asoschisi ekanligini isbotlang.	2. Til xususiyatiga ko‘ra o‘zbek mahalliy dialektlarini ko‘rsating va ularni tahlil qiling	2. Qadimgi turkiy adabiy til va unga oid manbalar haqida aniq misollar bilan ma’lumot bering.
3.		3. Hozirgi o‘zbek tili va uning qarindosh turkiy tillar bilan aloqasini tushuntiring. <i>(Tayanch so‘z va iboralar: til oilasi, qarindosh va qarindosh bo‘lmagan tillar, tillarning taraqqiyoti masalasi, fonetik, leksik va grammatik aloqlar.)</i>	3. O‘zbek tili va uning tarixi, o‘zbek tilshunosligi taraqqiyotini bayon qiling. <i>(Tayanch so‘z va iboralar: til tarixini davrlashtirish, formal o‘zbek tilshunosligi, substansial o‘zbek tilshunosligi.)</i>	3. Dialekt va shevalarning adabiy tilning taraqqiyotiga qo‘shgan hissasini misollar asosida tushuntiring.	3. Hududiy jihatdan o‘zbek dialektlarini guruhlariga ajrating va tahlil qiling.	3. Zamonaviy o‘zbek tilining fonetik va grammatik qurilishi sohasida olib borilgan keng qamrovli ishlarning mazmuni va mualliflarini bayon qiling.
4.		4. O‘zbek tilining arab, tojik va rus tillari bilan aloqasini izohlab bering. <i>(Tayanch so‘z va iboralar: til oilasi, qarindosh va qarindosh bo‘lmagan tillar, tillarning taraqqiyoti masalasi, fonetik, leksik va grammatik aloqlar.)</i>	4.O‘zbek tilshunosligining o‘tmishi va buguni, kelajagi haqida nimalar bilasiz? <i>(Tayanch so‘z va iboralar: tillarning paydo bo‘lishi, tillarning chatishuvi, tilning sofligi, davlat miqiyosida tilga bo‘lgan e’tibor, ko‘p tillilik masalasi.)</i>	4. Hozirgi o‘zbek tilining rivojlanishi yo‘lini bayon qiling va izohlang.	4. Etnik xususiyatiga ko‘ra o‘zbek dialektlari guruhlariga ajrating va tushuntiring	4. Eski o‘zbek adabiy tilining yuzaga kelishi va ushbu davrda yaratilgan asarlar haqida ma’lumot bering.
5.	2- mavzu: O‘zbek xalqining shakllanish va	5. O‘zbek xalqi va uning kelib chiqish hamda nomlanish	5. O‘zbek xalqining kelib chiqishida qabila va va elatlarning rolini	5. O‘zbek xalqining kelib chiqishida asos bo‘lgan urug‘larni	5. O‘zbek etnonimi (xalq nomi) va o‘zbek	5. XVI asrda hozirgi O‘zbekiston aholisi tarkibida sodir bo‘lgan

	nomlanish tarixidan. O'zbek tili tarixini davrlashtirish.	tarixi haqida ma'lumot bering. <i>(Tayanch so'z va iboralar: IX asr, XX asr, o'zaro til, madaniyat, mintaqa jihatidan yaqin bo'lgan qavm-u qabilalarning birlashishi, oralaridagi farqning yo'qola borishi, mintaq, iqtisodiy va ijtimoiy munosabat asosida yaqinlashish)</i>	tushuntiring. <i>(Tayanch so'z va iboralar: budun, toponim va etnonim munosabati, birlashish, uzoqlashish, turkiy va noturkiy elatlar, 92 urug')</i>	sanang va izohlang.	antroponimini misollar bilan qiyoslang. O'zbek etnonimi qachondan boshlab ishlata boshlanganini izohlang.	o'zgarishlarni izohlang.
6.		6. O'zbek xalqining kelib chiqishi va uning nomlanishiga asos bo'lgan manbalar haqida ma'lumot bering. <i>(Tayanch so'z va iboralar: Yusuf Xos Hojibning «Qutadg'u bilig» asari, Mahmud Koshg'ariyning arab tilida yozilgan «Devonu lug'otit turk», Alisher Navoiy asarlari...)</i>	6. O'zbek tili tarixini davrlashtirish qanday davrlarga bo'linganini izohlang. <i>(Tayanch so'z va iboralar: davrlashtirish muammosi, o'zbek tilining ilk taraqqiyot davri, takomillashish davri, milliy adabiy tilining shakllanish davri, hozirgi o'zbek tili)</i>	6. Tarixiy manbalar va hozirgi ilmiy adabiyotlarda turkiy tillarning o'zaro yaqinlik darajasiga ko'ra ikki tarmog'i haqida batafsil ma'lumot bering.	6. O'zbek tili tarixini asosiy taraqqiyot bosqichlaridan milliy adabiy tilning shakllana boshlashi haqida to'liq ma'lumot bering.	6. Turkiy tillarning G'arbiy xun va Sharqiy xun tarmoqlarini misollar asosida qiyoslang.
7.		7. Turk so'zining keng va tor ma'nolarini izohlang (Alisher Navoiy bunga qanday munosabat bildirgan). <i>(Tayanch so'z va iboralar: Navoiy turkchasi, qarluq, qoraxoniylar, turk, X-</i>	7. Hozirgi o'zbek millati asosini O'zbekiston hududida turkiy xalqlarning qaysi toifasiga mansub bo'lgan xalqning va davlatning paydo bo'lishi bilan bog'lashgan? <i>(Tayanch so'z va iboralar: turkiy-</i>	7. O'zbek tili tarixini asosiy taraqqiyot bosqichlaridan o'zbek tilining takomillashish davri haqida to'liq ma'lumot bering.	7. O'zbek tili tarixini asosiy taraqqiyot bosqichlaridan o'zbek tilining ilk taraqqiyot davri haqida to'liq ma'lumot bering.	7. O'zbek etnonimi qadimdan hozirga qadar qanday nomlar bilan nomlanganini davriy ketma-ketlikda tushuntiring.

		<i>XII asr, turk va turkman)</i>	<i>eroniy qorishma, qarluq, M.Qoshg`ariy, Y.X.Hojib, A.Yugnakiy, qoraxoniylar)</i>			
8.	3-mavzu: Til, lison va nutq munosabati. Til sathlari va birliklari.	8. Ilmiy bilish va uning bosqichlarini misollar asosida tushuntirib bering. <i>(Tayanch so`z va iboralar: falsafiy va lisoniy bilish, amaliy va nazariy bilish, dunyoni anglash, fanni o`zlashtirish)</i>	8. Lisoniy va nutqiy birliklar haqida ma`lumot bering. <i>(Tayanch so`z va iboralar: tilga oid, nutqqa xos, fonema, leksima, so`z, tovush, morfema, gap, qolip, so`z birikmasi. Buduen de Kurteni, Sossyur)</i>	8. Til sathlari va birliklari qaysilar?	8. Til, lison va nutq munosabati izohlang.	8. Falsafiy UMIS va AHVOning lisoniy tizimda voqelanishi tushuntiring.
9.		9. Fahmiy bilishni Alisher Navoiy “Lisonut-tayr” dostonidagi “Ko`rlar va fil hikoyati” orqali bayon qiling. <i>(Tayanch so`z va iboralar: empirik, amaliy, tajribaviy bilish, dastlabki bilish, qiyoslash, sezgi a`zolari)</i>	9. Til, lison, me`yor va nutq munosabatini tushuntiring. <i>(Tayanch so`z va iboralar: sistema, imkoniyat ,eyrarxiya, umumiy, voqelanish)</i>	9. Nazariy bilishning o`ziga xos xususiyatlarini misollar asosida bayon qiling	9. Sintaksisda UMIS va AHVOning qanday namoyon bo`lishini tushuntiring.	9. UMIS va AHVOning xususiyatlarini misollar asosida tushuntiring va nutq sath birlikkarini izohlang.
10.	4- mavzu: Leksemalararo lisoniy ziddiyatlar va leksik paradigma.	10. Lisoniy ziddiyat va uning turlarini bayon qiling. <i>(Tayanch so`z va iboralar:paradigmatik va sintagmatik munosabat, to`liq, noto`liq, darajali, ekvipolent, uchrovchan, ko`p</i>	10. Lisoniy paradigma tarkibiga kiruvchi birliklar qanday munosabatda bo`lishi kerak? <i>(Tayanch so`z va iboralar: umumiylik, bir-birini eslatish, nutq vaziyatida tanlash, o`xshashlik, sinonimlik, o`rin almashish, katta,</i>	10. Lisoniy paradigma va uning turlari hamda Lisoniy munosabat va uning asosiy turlari sanang va izohlang.	10. Har qanday lisoniy sistema, bir vaqtning o`zida, lisoniy paradigmani yuzaga keltirishini izohlang.	10. To`liq va noto`liq, darajali va teng qiymatli ziddiyat turlarini misollar asosida tushuntiring.

		<i>o'lchamli)</i>	<i>kichik, ichki, tashqi)</i>			
11.	5-mavzu: Fonetika- fonologiya, uning o'rganish manbayi va yo'nalishlari.	11. Fonetika va fonologiyaning o'rganish manbai, predmeti, maqsad va vazifalarini tushuntiring. (<i>Tayanch so'z va iboralar: tilni tovush jihatdan tadqiq etish, milliylikni ko'rsatish, fonologik tekshiruv, nutq tovushining haqiqiy va muhim jihati – uning funktional aspekti ekanligi)</i>)	11. Unli fonemalar paradigmasini to'liq tushuntiring. (<i>Tayanch so'z va iboralar: unli va unosh tuvushlar oppozitsiyasi, tilning gorizantal harakati yoki vertikal harakatiga ko'ra, og'izning ochilish darjasiga ko'ra, lablarning holatiga ko'ra, vokolizm)</i>)	11. Undosh fonemalar paradigmasi tushuntiring.	11. Fonemalarning variantlashuvini misollar asosida izohlang.	11. Fonetikaning turlarini sanang va har birini izohlang.
12.		12. Fonetika va uning birligi haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: barcha birliklar uchun asos, nutq tovushi, tovush o'zgarishlari, bo'g'in urg'u)</i>)	12. Fonetikaning to'rt aspektini bayon qiling. (<i>Tayanch so'z va iboralar: fizik-akustik, anatomik-fiziologik, lingvistik-funktional va eshitib his etish aspekti)</i>)	12. Nutq tavushlarining lingvistik-funktional aspetini to'liq bayon qiling.	12. Fonologik ziddiyatning ziddiyat tizimiga munosabatiga ko'ra tasnifini tushuntiring.	12. Fotetika va fonologiyani misollar asosida qiyoslang
13		13. Segment va supersegment fonetik birliklar haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: nutqning fonetik qurilishi, nutq tovushi, bo'g'in, urg'u, ohang, milodika, pauza)</i>)	13. Fanetik birliklarning tildagi vazifasini bayon qiling. (<i>Tayanch so'z va iboralar: shakllantiruvchi vazifa, tanituvchi vazifa, shakl va mazmun birligi)</i>)	13. Tovushlarning fizik-akustik xususiyatlaridan balandlik va uni o'lchashni tushuntiring.	13. Fonologik oppozitsiya va korrelyatsiyani tushuntiring	13. Un paychalarining va ovozning ishtirokiga ko'ra undoshlarni tasniflang.
14		14. Xususiy	14. Nutq tovushlarining	14. Tovushlarning	14. Eksperimental va	14. Nutq tovushlarining

		fanetikaning turlari bo'lmish: tavsifiy va tarixiy fonetika haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: tarixga bog'lab yoki bog'lanmay o'rganish, fonetik tizim, fonetik fakt, hozirgi o'zbek tili fanetikasi</i>)	<i>fiziologik aspekti va nutq a'zolarini tushuntiring. (Tayanch so'z va iboralar: nutq apparati, nafas apparati, bo'g'iz boshlig'i, faol va nofal nutq a'zolari, nutq a'zolari fiziologiya va ularning ijro kechimi)</i>	fizik-akustik xususiyatlaridan nutq tovushlarining kuchi va uni o'lchashni tushuntiring.	qiyosiy fonetikani taqqoslang.	fizik-akustik xususiyatini misollar asosida tushuntirib bering.
15.		15. "x" va "h" undosh fonemalariga tavsif bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: artikulyatsiya o'rniga va usuliga ko'ra, un paychalarining ishtirokiga ko'ra, qadimgi turki tildagi varianti, shevalardagi varianti</i>)	"i" va "o'" unli fonemalariga tavsif bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: qadimgi turki tildagi varianti, shevalardagi varianti, tilning gorizantal va vertikal harakatiga ko'ra, lablarning ishtirokiga ko'ra</i>)	15. Undosh fonemalar artikulyatsion o'rniga ko'ra qanday binar ziddiyatli munosabatlarga kirishadi?	15. Hosil bo'lish usuliga ko'ra undosh fonemalar qanday ziddiyatli munosabatda bo'ladi?	15. Unosh fonemalarni ovozning ishtirok etish darajasiga ko'ra to'liq, misollar bilan tavsiflang.
16.	6-mavzu: Hozirgi o'zbek tilida fonemalarning variantlashuvi va fonetik jarayon. Hozirgi o'zbek tilida urg'u va bo'g'in. nutqning fonetik bo'linishi.	16. O'zbek tilining fonetik paradigmasi deganda nimani tushunasiz? (<i>Tayanch so'z va iboralar: paradigma, ziddiyat, paradigma a'zolari, butunlik, umumiylik</i>)	16. Bog'inning til va nutqdagi ahamiyatini tushuntirib bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: fonetik so'zni shakllantiradi, ta'limiy-metodik ahamiyati, she'riyatdagi vazifasi, sellabema</i>)	16. Vokalizm va konsonantizmning farqlarini izohlang.	16. Logik va emfatik urg'u haqida batafsil ma'lumot bering.	16. Fonetik jarayonlardan dissemilyatsiya, prokopa, epinteza va prokopa hodisalarini izohlang.
17.		17. Bo'g'in va bo'g'in tiplari haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: ochiq, yopiq,</i>	17. Fonetik hodisalar va ularning turlari haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: nutq oqimi, nutq</i>	17. So'z urg'usi fonetik tabiatiga ko'ra qanday turlarga bo'linishini tushuntiring.	17. Pozitsion omillar ta'sirida hosil bo'ladigan fonetik o'zgarishlarni sanang va misollar asosida	17. Kombinator omillar ta'sirida hosil bo'ladigan fonetik o'zgarishlarni sanang va misollar asosida

		<i>berkitilgan, berkitilmagan, silliq, kuchayuvchi, pasayuvchi ...)</i>	<i>qulayligi, kombinator, pozitsion, nutqning fonetik bo'linishi, dissemilatsiya, akkomadatsiya)</i>		izohlang.	izohlang.
18.		18. Nutqning fonetik bo'linishini tushuntirib bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: fraza, takt, bo'g'in, urg'u</i>)	18. So'z urg'usi va uning fanetik tabiatiga ko'ra turlarini tushuntirib bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: aksentema, urg'u, ayiruv urg'usi, dinamik va tonik urg'u</i>)	18. Metatiza va geminatsiya hodisalarini misol asosida tushuntiring.	18. Prokopa, sinkopa, apokopa va eliziya hodisalarini misol asosida tushuntiring..	18. Reduksiya, proteza, epintiza va epitiza hodisalarini misol asosida tushuntiring.
19.	7-mavzu: Grafika. Orfoepiya. Imlo.	19. Grafika va grafema haqida tushuncha bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: yozuv, belgilar tizimi, harfiy belgilar, noharfiy belgilar, piktografik, fonografema, logografema, morfografema</i>)	19. Yozuvning tarixiy ahamiyati haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: insoniyat yutug'i, o'rgatadi, saqlaydi, yetkazadi, ko'prik vazifasi, aloqa vositasi</i>)	19. Til va yozuvning o'zaro munosabati hamda yozuvning tarixiy ahamiyatini tushuntiring.	19. O'zbek tili grafikasi tarkibidan fonografemalar va logografemalarni qiyoslang va misollar asosida tushuntiring.	19. Diakritik belgilar, diakritik harflar va simvollarni misollar asosida tushuntiring.
20.		20. Orfografik prinsiplar haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: fonetik, leksik, tarixiy, differensial va shakliy prinsiplar</i>)	20. O'zbek tilining asosiy imlo qoidalari haqidagi qonun mazmunini aytib bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: 1995-yil, harflar imlosi, bosh harflar imlosi, qo'shib yozish, ajratib yozish, chiziqcha bilan yozish qoidalari, ko'chirish qoidalari</i>)	20. O'zbek yozuvining XX asr tarixini davrlashtirish haqida ma'lumot bering	20. O'zbek yozuvi tarixining birinchi davri: 1900-1929-yillardagi davrini tushuntirib bering.	20. O'zbek tilining asosiy imlo qoidalaridan chiziqcha bilan yozish va bosh harflar imlosi qoidalarini misollar bilan tushuntirib bering.
21		21. Yozuvning paydo	21. O'zbek yozuvi tarixi	21. Orfoepiya va	21. O'zbek yozuvi	21. O'zbek tilining

		bo'lishi va og'zaki hamda yozma nutq haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: V asr, yozuvlar tarixi, piktografik va fonografik yozuv, tabiiy va sun'iy nutq</i>)	haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: oromiy, so'g'd, mixxat, o'rxun-enasoy, arab, kirill, lotin yozuvi</i>)	boshqa tillardan o'zlashgan so'zlar orfoepiyasini tushuntirib bering.	tarixining uchinchi davri: 1940-1995-yillardagi davrini tushuntirib bering.	asosiy imlo qoidalaridan qo'shib yozish va ajratib yozish qoidalarini misollar bilan tushuntirib bering.
22.	8- mavzu: Leksikologiya, uning turlari, o'rganish manbayi. Leksema va so'z.	Leksikologiya va semasiologiya haqida tushuncha bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: leksik ma'ni, sema, moddiy tomon, mazmun, so'zshunoslik, ma'noshunoslik, leksik va grammatik ma'no, butun-qism munosabati, so'z va sema munosabati</i>)	27. Leksik ma'noning qanday semalari bor ular haqida ma'lumot bering? (<i>Tayanch so'z va iboralar: semalarning ma'no xususiyati, atash sema, ifoda sema, vazifa sema.</i>)	27 Bir sememali va ko'p sememali leksemalar haqida misollar bilan ma'lumot bering.	27. So'z tilning eng muhim nominativ birligi ekanligini izohlang.	22. Matndan so'zlarning shakl va ma'no-munosabatiga ko'ra turlarini aniqlang va izohlang: Oqillar nazdida gar o'ltirish odobdir, Maslahat tashlaganda so'zga ko'rsatish himmat. Ikki narsa aqlga sig'maydi agar bilsang, So'zlash paytida sukut, keraksiz joyda suhbat (S.Sheroziy)
23.		23. O'zbek tilshunosligida leksema va so'z munosabatini qiyoslang. (<i>Tayanch so'z va iboralar: tayyor yoki tayyor emasligi, ongda yoki nutqda, tilning struktor birligi, morfemoning bir turi, leksik ma'no, grammatik ma'no</i>)	23. Leksema ikki tomonning - ifoda va mazmun planlari (nomema va semema) haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: ifoda plan, mazmun plan, qurilishi, tuzilishi, ma'no ifodalashi, so'z va leksemaning farqi</i>)	23. O'zbek tilshunosligi fani Mahmud Koshg'ariyning «Devonu lug'otit turk» asari bilan boshlanishini asoslang.	23. Semaning mohiyatiga ko'ra uch turini izohlang. Semaning darajasiga ko'ra turlarini tushuntiring.	23. Matndan so'zlarning shakl va ma'no-munosabatiga ko'ra turlarini aniqlang va izohlang: "Yusuf savdosida beqaror Zulayho ismidan, Majnun ishqida yig'lagan Layli otidan – sizga boshimdagi sochlarimning tuklarigacha behad salom. Mendan – hadd-

						u hisobsiz gunoh, sizdan kechirish. O'tgan ishga salovat. Chunki shu ikki yil ichida kechirgan qora kunlarni esga olish mening uchun o'sha kunlarni qaytadan boshdan kechirishlik singari.
24.		24. Leksikologiyani turlarini ayting va ularni izohlang. <i>(Tayanch so'z va iboralar: umumiy, xususiy, tasviriy, tarixiy, qiyosiy, nazariy, amaliy leksikologiya)</i>	24. Leksemaning ongda paradigmatic va sintagmatic munosabat asosida yashashini tushuntiring. <i>(Tayanch so'z va iboralar: uyadashlik, ketma-ketlik, yaqinlik, uzoqlik, bog'lana olish yoki bog'lana olmaslik)</i>	24. Omonimiya va polisemiya hodisalarini qiyoslang.	24. So'z ma'nosining kengayishi va torayishini qiyoslang.	24. Graduonimiya, giponimiya, partonimiya hodisalariga izoh bering
25.		25. Leksikologiyani obyekt, predmet va vazifalari haqida ma'lumot bering. <i>(Tayanch so'z va iboralar: tilning lug'at boyligi, so'z, lug'aviy birlik, leksik birlik tiplari, til lug'at tarkibi strukturasi, lug'aviy birliklarning qo'llanilishi, lug'at tarkibining boyishi va taraqqiyoti.)</i>	25. Leksemalarning uzual va okkozional ma'nolari haqida ma'lumot bering. <i>(Tayanch so'z va iboralar: mazmuni bor, ko'pchilikka tushunarli ma'ni, to'g'ri ma'no, ko'chma ma'no, qo'shimcha ma'no, kontekstual ma'no)</i>	25. Omonim, omoforma va omograf tushunchalarini qiyosiy izohlang	25. Paronimlarning nutqda uslubiy vosita sifatida qo'llanilishi (paronomaziya) haqida misollar bilan ma'lumot bering.	25. Matndagi dialektizmlarni toping. Ularning til lug'at tarkibida ishlatilish doirasi haqida ma'lumot bering: Jiyangiz qishloqdan zig'ir moy olib keldi. Shuni chuchitayapman. (T.Murod)
26.		26. Qo'llanilish doirasi chegaralangan leksikani tushuntiring.	26. Qo'llanilishi chegaralanmagan (umumiste'mol) leksika	26. Leksik birliklarning qo'llanilishi	26. Qo'llanilish davri chegaralangan leksikani	26. Matndan eskirgan birliklarni toping va ularni hozirgi varianti

	9- mavzu: O‘zbek tili leksikasining tarixiy taraqqiyoti. Qo‘llanilishi chegaralanmagan va chegaralangan leksika.	(<i>Tayanch so‘z va iboralar: chegaralangan so‘zlar, dialektal leksika, terminologik leksika, jargon va argo, vulgarizm, varvarizm,</i>)	haqida ma’lumot bering. (<i>Tayanch so‘z va iboralar: umumxalq so‘zlari, ma’nosi tushunarli, ko‘p qo‘llaniladigan so‘zlar, faol leksika</i>)	chastotasiga ko‘ra farqlanishini tushuntiring.	tushuntiring.	bilan qiyoslang: Yana bir istagim shuki, falakiyot, riyoziyot, handasa, tibbiyot, jug‘rofiya, adabiyot ilmidan xabar topsagina alloma deb tan olinsa. (Tohir Malik)
27.		27. O‘zbek tili leksikasining tarixiy taraqqiyoti haqida ma’lumot bering. (<i>Tayanch so‘z va iboralar: o‘z qatlam, o‘zlashgan qatlam, umumturkiy so‘zlar, so‘fturkiy so‘zlar, fors, arab var us tilidan o‘zlashgan so‘zlar</i>)	27. So‘z o‘zlashtirish usul va yo‘llari haqida batafsil ma’lumot bering. (<i>Tayanch so‘z va iboralar: jonli so‘zlashuv, yozma matnlar, o‘zicha olish, kalkalash, chet so‘zlar va o‘zlashma so‘zlar munosabati</i>)	27. Mantda qo‘llangan yangi so‘zlarni toping va ularni fonetik tahlil qiling: “Matiz quyidagi so‘zlarning bosh harflaridan olingan: marvel – “mo‘jiza”, attraction – “yoqimli, tiny – “chaqaloq”, infatuate – “hayratli”, zoom – “uchqur”.	27. Qo‘llanilish doirasi chegaralangan leksikani tushuntiring.	27. Matnda qo‘llangan iste’mol doirasi chegaralangan birliklarni toping va ularning qo‘llanilish sababini izohlang: Otabek bu cho‘ltoq supurgini tanidi va uning istehzolarini anglab, ma’nosiz bu savollarga javob berib o‘lturishdan sukutni xayrlik topdi. Go‘yo o‘zining bu sukuti bilan Musulmonqulga ma’nolik bir javob qilar edi (A.Qodiriy).
28.	10-mavzu: Ifodaviylik va uslubiy xoslanganlik jihatidan jihatdan o‘zbek tili leksikasi. O‘zbek tilida barqaror birikmalar. O‘zbek	28. Ifodaviylik jihatdan o‘zbek tili leksikasi qanday turlarga bo‘linadi? (<i>Tayanch so‘z va iboralar: uslubiy xoslangan leksika, uslubiy xoslanmagan leksika, bo‘yoqdor va bo‘yoqsiz leksika, mo‘ljallangan so‘zlar</i>)	28. Leksikografiya-tilshunoslikning lug‘atchilik masalalari bilan shug‘ullanuvchi sohasi ekanligi haqida ma’lumot bering. (<i>Tayanch so‘z va iboralar: leksikologiya va leksikografiya munosabati, maqsadiga ko‘ra lug‘at turlari, tillar</i>)	28. Uslubiy xoslanganlikka ko‘ra kitobiy va badiiy leksikani qiyoslang.	28. Frazologizmlarda semantik munosabatlar: frazeologik sinonimiya, frazeologik omonimiya, frazeologik antonimiya hodisalarini misollar	28. O‘zbek lug‘atchiligining chig‘atoy davriga qarashli “Abushqa”, “Lug‘ati turki”, “Sanglah” lug‘atlari haqida misollar asosida ma’lumot bering

	leksikografiyasi.		<i>miqdorika ko'ra lug'at turlari, obyekti yoki predmetiga ko'ra farqlanadigan lug'at turlari)</i>		asosida tushuntiring.	
29.		29. Ensiklopedik va filologik lug'atlar haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: tabiat va jamiatdagi barcha tushunchalarni qamrab olishi, umumiy lug'atlar, maxsus lug'atlar, maqsadiga ko'ra lug'atlar</i>)	29. Frazeologiya va frazeologizm munosabatini izohlang. (<i>Tayanch so'z va iboralar: iboralar, barqaror birikmalar, lug'aviy birlik, bir so'zga tenglik, frazemaning ifoda va mazmun plani</i>)	29. Umumiy va maxsus lug'atlar haqida ma'lumot bering.	29. Kasbiy va ilmiy terminlarni qiyoslang.	29. Jargon va argo so'zlarni qiyoslang va misollar bilan tushuntiring.
30.		30. Uslubiy xoslanganlik jihatdan o'zbek tili leksikasi haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: xoslangan va betaraf leksika, faol va nofaol leksika, ilmiy, rasmiy va badiiy, so'zlashuv uslubi, kitobiy leksika</i>)	30. O'zbek lug'atchiligi oldida turgan muhim vazifalar va muammolar haqida ma'lumot bering. (<i>Tayanch so'z va iboralar: lug'at tuzish va amaliy lug'atchilik, lug'atlarni kompyuterlashtirish, o'zga tillarni o'rganish, me'yorlashtirish, yangilash, tuzatish</i>)	30. Leksikografiyaning vazifalarini tushuntiring.	30. Ifodaviylik jihatidan o'zbek tili leksikasi: bo'yoqsiz leksika, bo'yoqdor leksikaga bo'linishini izohlang.	30. Nutq ko'rinishlaridan adabiy va so'zlashuv nutqini qiyoslang, misollar bilan izohlang.